

Pontról pontra az ételkiszállítás áfa csökkentéséről: kire vonatkozik, kire nem?

November 14-étől bővítette a vendéglátásban alkalmazható 5 százalékos áfa kulcs alá tartozó esetek körét a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó gazdasági szabályokról szóló 498/2020. kormányrendelet. Cikkünkben azt járjuk körbe, mely esetek tartozhatnak a kedvezményezett körbe, összehasonlítva az átmeneti rendelkezéseket az általános érvényű áfa szabályokkal.

A rendelet szerint 5 százalékos áfa kulcs alkalmazható azon elvitelre vagy házhoz szállítással értékesített étel- és italforgalomra, mely étkezőhelyi vendéglátás keretében történő értékesítés esetén megfelelne az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény szerint 5 százalékos alá eső vendéglátási szolgáltatásoknak (áfatörvény 3. melléklet II. rész 3. pont).

Ugyanakkor a kedvezményes adókulcs alkalmazására abban az esetben kerülhet sor, ha a termékértékesítőnél a szolgáltatás nyújtásának feltételei november 12-ét megelőzően fennálltak, illetve annak hiányában fennállnának.

Az 5 százalékos adókulcs november 14-étől alkalmazható, és az említett kormányrendelet szerint 2021. február 8-án veszti hatályát.

Fontos tudni, hogy az 5 százalékos áfa kulcs nem érvényes a kiszállítási díjra.

A rendelet tehát az 5 százalékos adókulcs alkalmazhatóságát az áfatörvény szerinti feltételekre vezeti vissza. Az adózónak ennek alapján két kitévőt kell megvizsgálnia ahhoz, hogy eldöntse, alkalmazhatja-e az átmeneti időszakban az 5 százalékos adókulcsot, vagy sem:

- 1.) Ha az ételt, italt vendéglátás keretében kínálná, úgy megfelelne-e az ügylet az 5 százalékos adókulcs alkalmazási feltételeinek?
- 2.) November 12-ét megelőzően fennálltak-e, vagy fennállhattak volna-e a kedvezményes szolgáltatás nyújtásának az áfatörvényben meghatározott feltételei?

Az áfatörvény 3. számú melléklete szolgáltatásokra vonatkozó II. részének 3. pontja a következőt tartalmazza:

Étkezőhelyi vendéglátásban az étel- és a helyben készített, nem alkoholtartalmú italforgalom (SZJ 55.30.1-ből)

Ahhoz, hogy az adott ügylet e pont alapján az 5 százalékos adómérték alá tartozzon, a következő feltételeknek kell együttesen fennállniuk:

- 1.) az áfatörvény szerinti szolgáltatásnyújtásnak kell megvalósulnia,
- 2.) a szolgáltatásnak a Központi Statisztikai Hivatal Szolgáltatások Jegyzékének 2002. szeptember 30-án érvényes besorolási rendje szerint SZJ 55.30.1 alá kell tartoznia,
- 3.) a szolgáltatásnak étel- és helyben készített, nem alkoholtartalmú ital forgalmazására kell irányulnia.

A feltételek konjunktív feltételek, vagyis, ha ezek közül bármelyik nem teljesül, az adott ügyletre a kedvezményes áfa kulcs nem alkalmazható.

1.) Az éttermi és vendéglátó ipari szolgáltatások olyan szolgáltatások, amelyek kész- vagy félkész ételek és/vagy italok emberi fogyasztásra szánt értékesítéséből állnak, és amelyeket az azonnali fogyasztást lehetővé tevő megfelelő kiegészítő szolgáltatások kísérnek. Az ételek és/vagy italok értékesítése csak az egyik összetevője a teljesítésnek, amelyben a szolgáltatások vannak túlsúlyban. A vendéglátó ipari szolgáltatás az említett szolgáltatásoknak a szolgáltatásnyújtó létesítményein kívül történő nyújtása.

Nem tekintendő éttermi vagy vendéglátó ipari szolgáltatásnak a kész- vagy félkész ételek és/vagy italok olyan értékesítése, amelyet nem kísér semmilyen más kiegészítő szolgáltatás. A gyakorlat alapján nem tekinthető szolgáltatásnyújtásnak az az eset sem, amikor az ételt, helyben készített alkoholmentes italt olyan körülmények között értékesítik, amikor a helyben fogyasztáshoz legfeljebb pult vagy körbefutó deszka biztosított (jellemzően ide tartoznak például a lángossütők, pecsenyesütők piaci, illetve büfé kocsiból történő értékesítései). Ez esetben ugyanis nem tekinthető úgy, hogy az azonnali fogyasztást lehetővé tevő megfelelő kiegészítő szolgáltatások vannak túlsúlyban az ügyletben.

Ezen feltételből adódóan felmerül a kérdés, hogy ha november 11-ét megelőzően az étel értékesítését nem kísérte más szolgáltatás, úgy a kedvezményes adókulcs nem alkalmazható a kiszállított étel esetében a veszélyhelyzet ideje alatt sem. Például, ha a büfé nem biztosította november 11-ét megelőzően a helyben fogyasztást (vagy csak egy pultja volt), úgy a rendeletből következhet, hogy a veszélyhelyzet alatt kiszállított étel esetében sincs lehetősége a kedvezményes adókulcs alkalmazására.

Az étel, ital felszolgálása ugyanakkor nem feltétlenül szükséges a szolgáltatásnyújtásnak minősítéshez, tehát az önkiszolgáló étkezőhelyeken is megvalósulhat szolgáltatásnyújtás. Ez esetben lehetséges szolgáltatáselemek, például

- a helyben fogyasztáshoz megfelelő környezet, eszközök (asztal, ülőalkalmatosság, evőeszközök, szalvéta stb.), és azok tisztántartásának biztosítása (szemetes, takarítás, leszedés), illetve
- a fogyasztáshoz kapcsolódó mosdóhasználat biztosítása.

Ezen szolgáltatásokat akár közvetlenül az étel, helyben készített ital értékesítője vagy más személy (például egy pláza fenntartója) is biztosíthatja.

2.) A Központi Statisztikai Hivatal Szolgáltatások Jegyzékének 2002. szeptember 30-án érvényes besorolási rendje szerint

SZJ 55.30.1 Éttermi szolgáltatások körébe a következők tartoznak:

"55.30.11 Éttermi, cukrászdai szolgáltatás

Ide tartozik: az ételek és italok elkészítése és pincér általi felszolgálása olyan éttermek, kávéházak és hasonló étkezőhelyek által, amelyek asztalnál (pultnál, vagy bárpultnál) ülő egyéni vendégek számára történő felszolgálással teljes szolgáltatást nyújtanak, szórakoztató műsorral vagy a nélkül.

Nem ide tartozik: az ital étel nélküli felszolgálása (55.40.10).

A „nem ide tartozik az ital étel nélküli felszolgálása” megjegyzés azt jelenti, hogy ha a vendég olyan vendéglátó ipari egységben fogyaszt, amely nem rendelkezik melegkonyhával, akkor a szolgáltatás az SZJ 55.40.10 alá tartozik, így arra a kedvezményes adómérték nem alkalmazható.

A fentiekből adódóan az SZJ szerinti besorolás miatt döntő, hogy a vendéglátóhely rendelkezik-e melegkonyhával vagy sem.

A Nemzetgazdasági Minisztériumnak és a Központi Statisztikai Hivatalnak az állami adóhatósággal is egyeztetett közös álláspontja alapján a melegkonyha arra szolgál, hogy az ételeket helyben el lehessen készíteni. A melegkonyha fogalmának értelmezése szempontjából nem az ételek "hőfoka" a mérvadó, hanem az, hogy legyen az étel helyben történő elkészítéséhez megfelelő helyszín, eszközök és a szükséges képesítéssel rendelkező alkalmazottak.

Melegkonyha alatt a főzőkonyhát kell érteni, tehát nem elegendő, hogy melegítik, melegen tartják az ételt, az is szükséges, hogy az ételt ott helyben készítsék el. Főzőkonyha alatt nem azt kell érteni, hogy az ételt főzni, sütni kell, hanem hogy rendelkezésre álljanak azok a konyhai felszerelési eszközök, amelyekkel az ételek elkészíthetők. Így a sütést-főzést nem igénylő ételek is melegkonyhán készülhetnek, és az olyan éttermek is megvalósíthatnak SZJ 55.30.11 alá tartozó éttermi szolgáltatásokat, ahol az ételeket sütés, illetve főzés nélkül készítik el.

Megjegyzendő, az SZJ'03 55.30.1-be tartozó tevékenységnek minősül az olyan eset, amely során az adóalany a főzőkonyhával rendelkező étteremben készített ételt nem kizárólag az adott az étteremben, hanem más, szintén általa üzemeltetett helyen is felszolgálja, feltéve, hogy ténylegesen egy adóalanyról van szó, és a fenti helyiségek valóban az adóalany tulajdonában vagy bérletében vannak. Ebben az esetben nem bír relevanciával az a tény, hogy a felszolgálás helyén lévő konyhát, illetve melegkonyhát csak melegítésre vagy melegen tartásra használják. Ha azonban eltérő adóalanyoké a telephely, ahol az ételt, helyben készített, nem alkoholos italt elkészítik, valamint az a telephely, ahol a felszolgálás történik, úgy a vendégeknek nyújtott szolgáltatás nem tartozik az SZJ'03 55.30.1 alá.

Továbbá, az 55.30.1 TEÁOR szám alá tartozik még:

55.30.12 Étkeztetés járművön

55.30.13 Önkiszolgáló étkeztetés

55.30.14 Egyéb étkezőhelyi szolgáltatás

Eltérő TEÁOR- besorolás alá tartoznak az alábbi esetek, így nem esnek kedvezményes besorolás alá

- Az SZJ 55.40.10 Bárok, hasonló vendéglátás elsősorban azoknak a vendéglátó egységeknek a szolgáltatása, amelyek főtevékenysége az SZJ 55.40 Bárok, hasonló vendéglátás. Például: bár, diszkó, kocsmá, italbolt, söröző (nem melegkonyhás), borozó (nem melegkonyhás), teázó, kávézó (nem melegkonyhás).

A „nem melegkonyhás” kitétel azt jelenti, hogy nincs helyben ételkészítés, azonban nem a helyszínen készített egyszerű étel (kelt és zsíros tésztából készített finom pékáru, pogácsa, szendvics stb.) értékesíthető.

– SZJ 55.51.10 Munkahelyi étkeztetés

Ide tartozik az ételek, italok elkészítése, és meghatározott személyeknek (például munkavállalók, tanulók, sportolók) általában kedvezményes áron történő kiszolgálása. Ide tartozik még az iskolai oktatásban részesülő fiataloknak az oktatási intézmény keretei között biztosított saját konyhas menzai étkeztetése, a munkahelyi, hivatali, sport-, honvédségi kávézók, büfék étkeztetési szolgáltatása. Az étkezési szolgáltatást biztosítót jellemzően a munkáltató bízza meg az étkezést igénybe vevők ellátásával.

A munkahelyi étkeztetés statisztikai besorolásánál lényeges kitétel, hogy azt elsősorban egy meghatározott kör, az adott helyen dolgozó emberek vehetik igénybe, és hogy a kiszolgáló egység megfeleljen az SZJ 55.30.1 alá tartozó vendéglátó ipari egységek valamelyikének. E szolgáltatáscsoportba tartozáshoz nem szükséges az, hogy a munkahely, iskola stb. kedvezményesen nyújtsa az étkezési szolgáltatást a munkavállalók, diákok stb. számára, és az sem, hogy „zárt” legyen az étkeztetés, azaz, hogy ott kizárólag a saját „alkalmazottak” fogyaszthassanak.

– 55.52 Közétkeztetés (nem kedvezményes adómérték)

Azok a vendéglátó ipari egységek, amelyek az ételeket megrendelésre és kiszállításra készítik, természetes személy megrendelő esetén az SZJ 55.52.11 Étélkészítés lakosságnak kategóriába tartoznak.

Ide sorolható az étel készítése és kiszállítása háztartások számára, amelybe beletartozhat az étel és ital megrendelőnél történő felszolgálása is. Ide tartozik a mozgó ételárúsítás, étel házhoz szállítása is. (Megjegyzendő, hogy ezen TEÁOR - szám miatt különösen indokolt vizsgálni, hogy november 12-ét megelőzően jogosult volt-e az adózó az 5 százalékos adókulcs alkalmazására).

Ezen feltételből tehát következik, hogy fontos megvizsgálni, a vendéglátó hely megfelel-e, illetve november 11-ét megelőzően megfelelt-e az 55.30.1-es TEÁOR - besorolásban foglaltaknak.

3.) Nem vonatkozik a kedvezményes adókulcs az említett feltétel miatt a nem helyben készített italokra, vagy a helyben készített, alkoholos italokra (például alkoholtartalmú koktélok).